Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—7.

Nr. Wilno, dnia 13 czerwca 1934 r. 1075.-

Treść numeru:

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"N a u j o j i R o m u v a" o p o t r z e b i e z w i ą z k u b a ł t y c k i e g o ."Naujoji Romuva" Nr.178/9 z 10.VI.1934 r. Art.p.t."W cieniu intryg". Streszczenie:

Sprawa stworzenia związku bałtyckiego była obszernie i wielokrotnie poruszana przez prasę litewską. Sytuacja polityczna w Europie Wschodniej stawia, zwłaszcza małym państwom zadanie usunięcia bałkanizacji stosunków. Trzy państwa bałtyckie ściśle współpracując ze sobą, czy tworząc związek polityczny, gospodarczy i kulturalny, wzmocniłyby przedewszystkiem swą wagę międzynarodową. Reprezentowałyby one spoczątku tylko 6 miljonów ludności. Jednak ze względu na ważne położenie geograficzne państw bałtyckich znaczenie ich związku byłoby znacznie większe, niżby się to wydawało, sądząc ze skromnej liczby 6 miljonów ludności. Bezpieczeństwo państw związkowych po połączeniu się ich z łańcuchem państw, prowadzących politykę pokojową wzrosłoby znacznie. Solidarna współpraca ułatwiłaby zaspokojenie szeregu potrzeb państw bałtyckich w zakresie polityki wewnętrznej. Związek bałtycki stanowiłby prawdziwy i poważny element pacyfikacji nad Bałtykiem oraz czynnik utrzymania pokoju w Europie Wschodniej. Blok bałtycki zagłuszyłby jakiekolwiek nadzieje niemieckie na opanowanie nadbałtyckich ziem i ludności. Blok nie byłby skierowany przeciwko państwom trzecim. Powstałby on własnemi siłami i dla własnych potrzeb. Głównym celem związku bałtyckiego byłaby ochrona niepodległości. Polska i Niemcy odmówiły już raz zagwarantowania tej niepodległości. Gwarantami swej niezawisłości są w pierwszym rzędzie same państwa bałtyckie. Winne one przeto tworzyć związek bałtycki, służący nie interesom obcym i cudzej manji wielkości, a tylko interesom własnym.

Jeżeli chodzi o stanowisko Litwy, jasną jest rzeczą, iż dążyła ona i dążyć będzie do odzyskania Wileńszczyzny zarówno obecnie, jak też w bloku bałtyckim. Niepodobna nawet brać pod uwagę iluzyj kilku osób co do zasuspendowania kwestji wileńskiej.Kwestja ta jest żywotnym interesem wszystkich Litwinów. Właściwie mówiąc, kwestja wileńska nie istnieje. Istnieje tylko spór Litwy z Polską o stolicę i obszary ziemi, które nigdy do Polski nie należały i nigdy ziemiami polskiemi nie były. Prawa litewskie do Wileńszczyzny zostały jurydycznie ustalone traktatem z Sowietami w 1920 r.,później zaś traktatem suwalskim z Polską. Litwini dążą do tego, co jest istotnie litewskie i co jest stwierdzone traktatami.W związku z tem wszelkiemi sposobami i zawsze dążyć będą Litwini do przywrócenia sytuacji, którą pogwałcił Żeligowski.

Co się tyczy walki litewskiej o Kłajpedę, jest to walka z przedniemi placówkami sił hitlerowskich, mających na celu ułatwienie hitlerowskim Niemcom zajęcia całej Nadbałtyki. Litwa wykonuje już obowiązek obrony bezpieczeństwa państw bałtyckich.

Jasną jest rzeczą, że klucz do realizacji związku bałtyckiego w takiej czy innej formie znajduje się obecnie w rękach łotewskich i estońskich. Odnośnie tego związku sąsiedzi z Południa i Zachodu prowadzą bardzo skombinowaną i chytrą intrygę. Państwom bałtyckim znane są cele tych sąsiadów i dlatego tem łatwiej mogą się kraje bałtyckie im oprzeć. Należy rzucić promień światła na kulisy tych intryg, by rychlej znikły siły, które działać mogą tylko w ciemności. Literat litewski Bolesław Sruoga w swej mistrzowskiej kronice oświetlił atmosferę, jaką dokoła starego Jagiełły wytwarzali Zbigniewy i inni panowie, walcząc przeciwko imponującym planom Witolda. Nie sprzeciwiono się na czas tym intrygom, a w rezultacie Litwa boleśnie później na tem ucierpiała. W związku z tem należy tem szczerzej życzyć jedności państw bałtyckich.-

K r o n i k a .

X-ty k o n g r e s T-s t w a J e d n o ś c i L i t e w s k o-Ł o t e w s k i e j .Prasa kowieńska /z 11.VI.1934/:9 czerwca odbyło się otwarcie X kongresu T-stwa Jedności Litewsko-Łotewskiej. Inauguracyjne przemówienie wygłosił prezes T-wa burmistrz Merkis. Następnie przemawiał prezes Łotewskiego T-wa Jedności Łotewsko-litewskiej p.Riter. Po tych przemówieniach odczytano gratulacje. Następnie odczytano referaty na tematy:"Związek bałtycki trzech państw", "Współpraca ekonomiczna i polityczna państw bałtyckich", "Współpraca ekonomiczna państw bałtyckich", "Językowe możliwości zbliżenia łotewsko-litewskiego".

Nazajutrz burmistrz Merkis zamknął zjazd, wygłaszając przemówienie, w którem oświadczył, że kongres jasno wykazał, iż związek państw bałtyckich jest nader konieczny. Dla urzeczywistnienia tej idei wiele zdziałano. Kongresy T-wa Jedności Litewsko-Łotewskiej coraz bardziej zbliżają oba narody, przyczyniając się do wzajemnego poznania języka, kultury i życia obu narodów. Należy zmobilizować wszystkie siły trzech państw bałtyckich dla utworzenia związku bałtyckiego. Uchwalono przesłać gratulacje do prezydentów wszystkich państw bałtyckich. Kongres powziął następujące rezolucje:

Zobowiązać T-wo Jedności Litewsko-Łotewskiej w Kownie i T-wo Jedności Łotewsko-Litewskiej w Rydze do zapoznania społeczeństw obu krajów, zwłaszcza młodzieży z językiem, kulturą i życiem obu narodów. W tym celu mają być urządzane wycieczki, zjazdy, narady.

Zwrócić się do rządów obu krajów z przedłożeniem obopólnego wspomagania w obronie terytorjów i interesów, jak również wspomagania w rozwoju pokojowego życia kulturalnego obu narodów.

Zwrócić się do rządów obu krajów z prośbą o ujednostajnienie systemów prawnych wszystkich państw bałtyckich celem ulżenia współpracy ekonomicznej bałtyckich narodów.

Dołożyć starań, aby sprawy ekonomiczne obu narodów zostały uporządkowane w ten sposób, aby oba miały pracę, mogły kulturalnie współżyć i z nadzieją spoglądać na młode pokolenia i na przyszłość państw.

Wprowadzić na obszarach granicznych obowiązkowe nauczanie obu języków w szkołach początkowych.

Zwrócić się do rządów wszystkich 3 krajów z prośbą o poważne i konkretne rozwiązanie kwestji wykładu języków obcych.

Troszczyć się o to, aby Litwini w Litwie uczyli się języka łotewskiego, a Łotysze w Łotwie litewskiego.

Wyrazić zadowolenie i złożyć gratulacje rządom Litwy, Łotwy i Estonji w związku z podjętemi konkretnemi zarządzeniami, które prowadzą do utworzenia związku bałtyckiego.

Wreszcie kongres uchwalił założenie tymczasowego komitetu przedstawicieli 6 towarzystw zbliżenia Litwy, Łotwy i Estonji, opracowanie podstaw jego działalności i usprawnienie oraz ożywienie działalności samych towarzystw. Dnia 1 lipca odbędzie się w Rydze pierwsze posiedzenie założonego komitetu.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a.

N o w y g a b i n e t l i t e w s k i ./VI.1934/: Nowy gabinet litewski ukonstytuował się w składzie następującym: Tubelis - premjer i Ministrów Finansów, Lozoraitis - Sprawy Zagran./dotychczas generalny sekretarz M.S.Z./, Rustejka - Sprawy Wewn., Aleksa - Rolnictwo, Tonkunas - Oświata, Staniszauskis - Komunikacja, Šniukšta - Obrona Kraju /dotychczas prezes Sądu Wojskowego/, Szyling - Sprawiedliwość /dotychczas prezes Rady Stanu/, Szakenis - Kontrola Państwa /dotychczas minister Oświaty/.-

U r o c z y s t e o d s ł o n i ę c i e p o m n i k a K u d i r k i . Prasa kowieńska /z 11.VI.1934/: 10 czerwca w Nowem Mieście pow. szakiowskiego odbyła się uroczystość odsłonięcia pomnika pisarza W.Kudirki. Na uroczystość przybyli prezydent Państwa, ministrowie Spraw Wewn., Zagran., Komunikacji i Rolnictwa, wiceministrowie pp. Indrisziunas, Danilauskas i Jankieviczius, wyżsi urzędnicy wojskowi i cywilni oraz przedstawiciele akademików.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a.

S p r a w a o t w a r c i a I n s t y t u t u H a n d l o w e g o . Prasa kowieńska /z 11.VI.1934/: Z dniem 1 listopada zostanie otwarty w Kłajpedzie Instytut Handlowy. Będzie on posiadał prawa wyższej uczelni państwowej. Kurs nauk potrwa trzy lata.-

Nazajutrz burmistrz Merkis zamknął zjazd, wygłaszając przemówienie, w którem oświadczył, że kongres jasno wykazał, iż związek państw bałtyckich jest nader konieczny. Dla urzeczywistnienia tej idei wiele zdziałano. Kongresy T-wa Jedności Litewsko-Łotewskiej coraz bardziej zbliżają oba narody, przyczyniając się do wzajemnego poznania języka, kultury i życia obu narodów. Należy zmobilizować wszystkie siły trzech państw bałtyckich dla utworzenia związku bałtyckiego. Uchwalono przesłać gratulacje do prezydentów wszystkich państw bałtyckich. Kongres powziął następujące rezolucje:

Zobowiązać T-wo Jedności Litewsko-Łotewskiej w Kownie i T-wo Jedności Łotewsko-Litewskiej w Rydze do zapoznania społeczeństw obu krajów, zwłaszcza młodzieży z językiem, kulturą i życiem obu narodów. W tym celu mają być urządzane wycieczki, zjazdy, narady.

Zwrócić się do rządów obu krajów z przedłożeniem obopólnego wspomagania w obronie terytorjów i interesów, jak również wspomagania w rozwoju pokojowego życia kulturalnego obu narodów.

Zwrócić się do rządów obu krajów z prośbą o ujednostajnienie systemów prawnych wszystkich państw bałtyckich celem ułatwienia współpracy ekonomicznej bałtyckich narodów.

Dołożyć starań, aby sprawy ekonomiczne obu narodów zostały uporządkowane w ten sposób, aby oba miały pracę, mogły kulturalnie współżyć i należycie spoglądać na młode pokolenie i na przyszłość państw.

Wprowadzić na obszarach granicznych obowiązkowe nauczanie obu języków w szkołach początkowych.

Zwrócić się do rządów wszystkich 3 krajów z prośbą o poważne i konkretne rozwiązanie kwestji wykładu języków obcych.

Troszczyć się o to, aby Litwini w Litwie uczyli się języka łotewskiego, a Łotysze w Łotwie litewskiego.

Wyrazić zadowolenie i złożyć gratulacje rządom Litwy, Łotwy i Estonji w związku z podjętemi konkretnemi zarządzeniami, które prowadzą do utworzenia związku bałtyckiego.

Wreszcie kongres uchwalił założenie tymczasowego komitetu przedstawicieli 6 towarzystw zbliżenia Litwy, Łotwy i Estonji, opracowanie podstaw jego działalności i uprawnienie oraz ożywienie działalności samych towarzystw. Dnia 1 lipca odbędzie się w Rydze pierwsze posiedzenie założonego komitetu.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a.

N o w y g a b i n e t l i t e w s k i ./VI.1934/: Nowy gabinet litewski ukonstytuował się w składzie następującym: Tubelis - premjer i Ministrów Finansów, Lozoraitis - Sprawy Zagran. /dotychczas generalny sekretarz M.S.Z./, Rusteika - Sprawy Wewn., Aleksa - Rolnictwo, Tonkunas - Oświata, Stanisauskis - Komunikacja, Šniukšta - Obrona Kraju /dotychczas prezes Sądu Wojskowego/, Szyling - Sprawiedliwość /dotychczas prezes Rady Stanu/, Szakenis - Kontrola Państwa /dotychczas minister Oświaty/.-

U r o c z y s t e o d s ł o n i ę c i e p o m n i k a K u d i r k i. /Prasa kowieńska /z 11.VI.1934/: 10 czerwca w Nowem Mieście pow. szakieńskiego odbyła się uroczystość odsłonięcia pomnika pisarza W.Kudirki. Na uroczystość przybyli prezydent Państwa, ministrowie Spraw Wewn., Zagran., Komunikacji i Rolnictwa, wiceministrowie pp. Indrišiunas, Daniliauskas i Vienkievičius, wyżsi urzędnicy wojskowi i cywilni oraz przedstawiciele akademików.

VII. SPRAWY KŁAJPĘDZKIE.

K r o n i k a.

S p r a w a o t w a r c i a I n s t y t u t u H a n d l o w e g o. /Prasa kowieńska /z 11.VI.1934/: Z dniem 1 listopada zostanie otwarty w Kłajpedzie Instytut Handlowy. Będzie on posiadał prawa wyższej uczelni państwowej. Kurs nauk potrwa trzy lata.-